

Ruspolitisk plattform for DNT – Edru Livsstil – 2026-2027

DNT Edru Livsstil vil arbeide for å:

- **Fremme alkoholfrie møteplasser:** Skape attraktive, rusfrie arenaer i det offentlige rom og på andre steder.
- **Trygge oppvekstvilkår for barn:** Fokuserer på hvordan foreldres alkoholbruk påvirker barnas holdninger til rusmidler.
- **Begrense alkoholindustriens makt:** Redusere profittinteressene og påvirkningen fra alkoholprodusenter og distributører.
- **Alkoholfri idrett:** Bevare idretten som en alkoholfri arena gjennom prosjektet "Idrett uten alkohol".
- **Opprettholde alkoholreklameforbudet:** Spesielt fokus på å redusere reklame i sosiale medier.
- **Kommunal alkoholpolitikk:** Redusere tilgjengeligheten av alkohol for å minske forbruk og skader.
- **Styrke behandling og ettervern:** Tilby tilpasset behandling og omsorg for rusavhengige og deres pårørende.
- **Rusforebygging blant eldre:** Drive forebyggende arbeid blant eldre og deres pårørende.
- **Forebygging i skolen:** Integre rusforebyggende arbeid i skolens undervisning og via foreldrearbeid.
- **Utsette debutalder for rusmidler:** Arbeide for å utsette unges eksperimentering med rusmidler.
- **Bekjempe narkotikabruk:** Begrense alkoholbruk for å redusere nyrekruttering til narkotikabruk.
- **Støtte tiltak mot narkotika:** Arbeide for forbud mot bruk, oppbevaring og salg av narkotika.
- **Internasjonalt samarbeid:** Styrke samarbeid om alkohol, narkotika og organisert kriminalitet.
- **Styrke politi og tollvesen:** Stoppe omsetning av narkotika gjennom styrket politi, tollvesen og kriminalomsorg.
- **Lavterskel helse- og omsorgstiltak:** Sikre rask og profesjonell ivaretagelse av rusavhengige.
- **Helhetlig behandlingstilbud:** Fra avgiftning til behandling og ettervern.
- **Øke kunnskap om rusmidler:** Jobbe aktivt mot rusbruk ved å øke kunnskap om alkohol og narkotika.

Belastningen av alkoholbruk

Alkohol er en stor belastning på folkehelsen og regnes som en av de største hindrene for utvikling. Verdens helseorganisasjon rangerer alkohol som den tredje største risikofaktoren for sykdom og tidlig død. Skadene på både pårørende og samfunnet gjør alkohol til det mest skadelige rusmiddelet samlet sett. Alkoholbruk medfører økt risiko for over 200 sykdommer, inkludert kreft, hjerte- og karsykdommer og leverskader.

Salg av alkohol

Alkoholindustrien omsetter for ca. 1000 milliarder dollar årlig og dyrker sterke alkoholkulturer globalt. I Norge har vi reklameforbud for alkohol, men markedsføring skjer fortsatt via redaksjonell omtale og sosiale medier. Samtidig ser vi en positiv trend med økt salg av alkoholfrie drikkevarer.

Kulturkamp mot sosial utenforskap

Alkoholritualer har stor plass i norsk samværskultur, men kan føre til sosial eksklusjon for de som avstår fra alkohol. Alkoholbruk bidrar også til ekskludering av de med problematisk alkoholforbruk og deres nærmeste. Mange nordmenn rammes årlig av fyllerelatert adferd, inkludert omsorgssvikt, vold og ulykker.

Den enkeltes ansvar

Den enkeltes frihet til å drikke alkohol må veies opp mot friheten til å unngå skadevirkningene av andres alkoholbruk. Forskning viser at økt gjennomsnittsforbruk i befolkningen øker antall storbrukere og alkoholskader. Gode rollemodeller som avstår fra alkohol er viktige, spesielt blant ledere, toppidrettsutøvere og artister.

Belastningen av narkotikabruk

Alkohol er fortsatt det rusmiddelet som har størst skadevirkninger for samfunnet, men narkotiske stoffer som heroin, crack og metaamfetamin er farligere. Cannabis er mest utbredt blant unge og utgjør en stor trussel mot folkehelsen. Misbruk av cannabis kan føre til alvorlige psykiske lidelser.

Forebygging av narkotikabruk

Forebygging starter med å utsette debutalder for røyking og alkoholbruk. Narkotikabruk starter ofte i alkoholrus. Studier viser en kronologisk debutsekvens: alkohol - tobakk - cannabis - amfetamin - ecstasy - heroin. Blandingsbruk er ekstra farlig.

Kommunens ansvar

Kommunene har vide fullmakter til å regulere alkoholtilgangen og ansvar for effektiv kontroll av salg og skjenkesteder. Kommunen må også legge til rette for inkluderende, alkoholfrie aktiviteter og forstå sitt ansvar for å begrense alkoholbruk og ha gode rutiner ifht skjenkebevilgninger.

Statens ansvar

Lovgiver må regulere pris og tilgjengelighet av alkohol for å minimere skader. Aktiv bruk av alkoholloven er viktig i kampen mot ruskulturen. Bruk og besittelse av narkotika må være ulovlig for å sette inn hjelpetiltak tidlig.

Reaksjon, oppfølging, behandling og ettervern

Effektiv og rask reaksjon på narkotikabruk er viktig. Politi og domstol må ha straffesanksjoner for å motivere til behandling og ettervern. Ettervern med bolig, jobb og sosialt miljø er avgjørende for å komme seg vekk fra stoffbruk.